

Frivillige i kirken

”Ide katalog”

Motivering og ledelse af frivillige i den katolske kirke i Danmark
Sammendrag og bearbejdning af emnet fra debatten
på de to Pastoralrådsmødet i 2016

V. Maria Truelsen, formand PR og Eva Vinter, næstformand

Motivering og ledelse af frivillige.

Indledning

Den katolske kirke er afhængig af, at der er gode, talentfulde, engagerede lægfolk, der stiller sig til rådighed. Imidlertid er det ikke et område, som der har været fokus på, eller som er blevet udviklet i takt med behovet.

Kirken er under ændring, og behovet for kompetente, troende og udholdende lægfolk er måske endnu mere presserende, end det har været tidligere. Derfor har vi haft fokus på dette område på de to Pastoralrådssamlinger i 2016. Denne skrivelse er i store træk de temaer og ideer, som har været drøftet på disse møder.

De to første indlæg om lægfolket i kirken og klerikalisme er oplæg, som havde til formål at sætte debatten i PR i gang.

Indlægget om ledelse og motivering af frivillige er inspiration og udpluk fra oplæg afholdt af "Center for frivilligt arbejde".

Den sidste del af denne skrivelse er ideer som er udviklet af pastoralrådets medlemmer, som vi har bearbejdet.

Intet i denne skrivelse må ses som et udtryk for at Pastoralrådet er enig i alle holdninger og ideer. Formålet har ikke været enighed, men at skabe et forum for udvikling af ideer og tanker, som kan skabe inspiration og yderligere udvikling ude i menighederne.

Paven om lægfolkets rolle i Kirken.

Kirken er et hierarki og pr. tradition har lægfolk gennem nyere tid primært været anset for være hjælpere til præsten. Dialogen har traditionelt set været, som fra en overordnet til en underordnet, hvilket også præger sprogbruget og praksis i dag.

Der bliver imidlertid indvarslet nye toner og dermed en mulig ny udvikling på området, idet Pave Frans meget utvetydigt har fokus på lægfolkets betydning for kirken – ikke bare som arbejdere og undersætter, men som ligeværdige, kompetente og vidende samarbejdspartnere, hvis bidrag i kirkens tjeneste kirken ikke kan undværes hverken i det praktiske, men heller ikke i som inspirationskilder i åndelige spørgsmål.

Pave Frans siger bl.a.:

Kirken har brug for lægfolk, som tør se på fremtiden, er villige til at tage risici og som ikke er bange for at få deres hænder snavsede

Han kalder på fortsat udvikling af lægfolkets rolle i den katolske kirke.

Han siger, at man ikke bør se på lægfolk som andenklassens medlemmer efter præster og ordensfolk.

Lægfolk er ikke bare bestemt til at udføre ordre fra det høje

Ingen kan bedre end lægfolk se til, at den guddommelige lov bliver skrevet ind i det jordiske liv.

Med denne nye forståelse for lægfolkets værdi både fysisk, psykisk og åndeligt, er der nu åbnet op for et nyt og mere ligeværdigt samarbejde med lægfolk – kvinder som mænd – ikke bare som dem der laver gulvarbejdet, men som samarbejdspartnere i forhold til hierarkiet – dvs. præsterne og biskoppen.

Vi vil i her i det indledende gøre opmærksom på to faktorer, som efter vores mening er hæmmende for lægfolks motivation og interesse til at påtage sig frivilligt arbejde i kirken.

Det ene er **Klerikalisme** - en holdning som vi mener ligger dybt begravet i kirkens bevidsthed og kommunikation både hos præster og hos lægfolk.

Det andet er **mangel på viden og interesse** vedr. motivering af frivillig arbejdskraft og dermed også mangel på en organisationsstruktur, som understøtter dette arbejde.

Vi vil i det følgende uddybe disse to punkter og dernæst præsentere et lille afsnit om ledelse og motivering af frivillige og til sidst give essensen af de ideer videre, som er fremkommet i pastoralrådets arbejde med dette emne.

Klerikalisme

Klerikalisme er et begreb, som Pave Frans har sat en ny fokus på. Pave Frans bruger ordet, om en måde at tænke på, som tager det for givet, at præstekaldet og præstens levevis befinder sig på et højere niveau end andre kald i kirken og at alle andre derfor skal underlægge sig dette og indrette sig derefter. Klerikalisme er en slags overfokus både fra præstens side og fra lægfolks side på den ordinerede præsts overordnede status i forhold til lægfolks pr. tradition mere underordnede position.

Mange lægfolk støtter op om denne traditionelle måde at tænke om præsten på, og støtter derfor op om præstens måder og ønsker uanset om de er hensigtsmæssige eller ej. På den måde opretholdes en ulige og afstandsskabende kommunikation, som på sigt vil dræne kirken for selvstændige, kompetente og talentfulde lægfolk i aktiv tjeneste.

Pave Frans taler om at se lægfolk som medansvarlige og ikke som medarbejdere. Det kræver en holdningsændring både hos præster og hos lægfolk og en ny måde at lede og kommunikere på, som udtrykker ligeværd og respekt og som dermed fokuserer mindre på præstens overordnede status og mere på samarbejde, dialog og vores fælles opgave og interesse i kirkens velfærd.

Motivering og ledelse af frivillige

Den anden ting vi gerne vil pege på er manglende forståelse for og viden om hvordan man leder og motiverer i frivilligt arbejde. Det vil vi kigge lidt på i det efterfølgende.

Præsten er den eneste i en menighed, som har fået givet officiel autoritet og han er således er den ultimative autoritet og ledelse i menigheden. Der er ingen over eller ved siden af præsten i menigheden. Han er derfor også ansvarlig for praksis i menigheden og er den der slår tonen an i menigheden og den der er primær kilde til anerkendelse og værdsættelse af de frivillige kræfter i menigheden. Det betyder ikke at det kun er ham der kan anerkende, men nærmere at hvis ikke han

anerkender, så vil denne mangel afspejle sig i alt arbejde i kirken og lægfolk vil også være mindre tilbøjelige til for alvor at anerkende hinanden.

(Anerkendelse er ikke primært ros og opmærksomhed, men et langt mere komplekst begreb, som det vil være for omfattende i denne sammenhæng at uddybe nærmere.)

Det er en stor opgave præsten har i menigheden og han kan ikke – intet menneske kan – respondere tilfredsstillende på alle de fordringer, som folk i en menighed kommer med eller have fingeren på pulsen i alt, hvis ikke der er opbygget en struktur i menigheden, som understøtter ham i denne opgave. Med struktur menes f.eks. en officiel udelegering af myndighed til forskellige egnede menighedsmedlemmer, som på den måde kommer til at repræsentere forskellige ansvarområder – en slags mellemlider eller måske snarere koordinator instans – som har til opgave at understøtte præsten i at lede menigheden, få de praktiske ting til at fungere og ikke mindst have overblik over de frivillige kræfter både deres opgaveområder men også på det mere menneskelige plan i form af at være med til at "se" deres arbejde og formidle anerkendelse og interesse.

Der er ikke tradition for en sådan struktur i den katolske kirke. Når det alligevel fungerer i menighederne er det ofte fordi, der er en eller to personer, der bærer hele arbejdsbyrden – "tordenskjolds soldater" – som påtager sig ansvaret for de fleste opgaver.

Det er uholdbart på sigt, fordi hele sammenhængen dermed hviler på få menneskers uofficielle indsats og deres opgaver og deres kompetencer er oftest ikke defineret og kendt af andre, men hviler på en slags indforståethed med præsten.

Det gør situationen sårbar fordi indsatsen bygger på mere private relationer og gør det vanskeligt for andre at komme til alt efter graden af indforståethed.

Det følgende er inspiration fra et oplæg af Torsten Hansen fra center for frivilligt arbejde, samt inspiration fra bogen "Ledelse af frivillige" (Rie F. Skårhøj).

Den katolske kirke hører ind under hvad man ville kalde "den idebaserede frivillige organisation, hvori værdier udgør formålet".

Det der kendetegner en sådan organisation er, at det er en organisation, som eksisterer for at fremme nogle bestemte værdier f.eks. religiøse.

Ledelsesopgaver: "ledelse i den frivillige idebaserede organisation er at motivere de frivillige til at fremme organisationens formål og værdier. Dette sker gennem organisatorisk arbejde, gennem kommunikation og i det sociale samspil med de frivillige."

"Den organisatoriske del af ledelsesopgaven består i at skabe en struktur, der gavner de frivilliges arbejde og samtidig tilgodeser organisationens formål."

Dvs. der skal være taget højde for de frivilliges behov og arbejdsvilkår i organisationen og der skal være en ledelse, som de frivillige kan referere til, som er samarbejdspartner og som har overblikket over de forskellige områder i organisationen. Og som sidst men ikke mindst mener, at de frivillige og deres arbejde er så værdifuldt, at det er værd at ofre tid og samarbejde på.

Der skal være den nødvendige kommunikation/information. Det er vigtigt, at man som leder løbende formidler viden om, hvad der sker, da man på denne måde kan sikre sig at de frivillige ikke føler sig

overset eller ligegyldige. Hvis ikke det sker, så kan det mindske ejerskabsfølelsen og ødelægge motivationen, så folk simpelthen drosler ud igen.

Det skal også være klart, hvem der bestemmer hvad og hvem man refererer til. Hvor grænserne for indflydelse går.

Det er også en ledelsesopgave at have føling med de frivilliges trivsel, anerkende deres indsats og forsøge at skabe en atmosfære, der giver mulighed for dannelse af fællesskab.

Det er ledelsens opgave at gøre det attraktivt at være frivillig og vise sin opbakning i praksis. – Ikke omvendt, som det desværre ofte er tilfældet.

Gode råd i forhold til at motivere og fastholde frivillige

Spild aldrig frivilliges tid.

Lad frivillige gøre det de er motiveret for.

Vis taknemmelighed for deres indsats.

Stil krav og hav positive forventninger.

Skab følelsen af at det lykkes, det betyder noget og at man er set som person.

Inddrag, uddeleger ansvar/ejerskab (slip kontrollen).

Modtag ideer og kritik med åbne arme og spørg ind.

Fremhæv den frivilliges egne personlige egenskaber – giv tro på egne evner.

Kommunikation er mere end bare det der bliver sagt, det er også det der ikke bliver sagt, det er tonefald og retorik og nonverbale signaler. Kommunikation er også information og kan være indbydelse til et ligeværdigt samarbejde eller en indbydelse til at man underordner sig og kun lægger sig op ad ledelsens holdninger.

Samtale og sproget i sig selv har magt til at skabe forandringer i organisationer. Vi skal derfor skabe en sammenhæng hvor man tør stille åbne, undersøgende og udviklende spørgsmål, men også en sammenhæng hvor lægfolks kompetencer, meninger og ideer bliver taget i betragtning.

Tanker og ideer fra Pastoralrådet

Frivilligkoordinator

Der er fra flere sider i PR peget på at det vil være en god ide at have en frivilligkoordinator i menigheden. Det kan være vanskeligt at finde en egnet person der både kan og vil påtage sig den opgave og det ansvar, men det synes påtrængende nødvendigt i fremtidens katolske menigheder – specielt de større menigheder – at der er en sådan person, som påtager sig koordineringen af frivillige i menigheden.

For at understøtte denne struktur, så vil det være hensigtsmæssigt at ansætte en betalt frivilligkoordinator i bispedømmet, som kan være en slags supervisor og overordnet instans for alle frivillige i hele bispedømmet.

I forhold til de frivillige, kan koordinatoren være den der forklarer opgavens art, ansvaret, og hvem man taler med/refererer til.

Løbende samtaler med de frivillige om vedkommendes opgaver, overvejelser og arbejdsglæde.

Oversigt over opgaver i menigheden og hvem der gør hvad lige nu.

Beskrivelse af opgavernes karakter, hvilke kompetencer der kræves og hvem man refererer til. Kan evt. fremlægges på et menighedsmøde og i øvrigt være offentlig tilgængelig.

Rekruttering af frivillige enten ved personlige henvendelser eller mere kollektive opråb – uanset hvad, bør der være åbenhed og klarhed over opgavens karakter og afgrænsning og hvad der forventes.

Fokus på hvordan man gør det attraktivt at være frivillig (se ovenstående), hvad de frivillige har behov for.

Anerkendelse, belønning, sammenkomster, forbønner for lægfolk m.v.

Arbejdsgrupper

Menighedsrådet, præsten og de frivillige.

Ledelsen i de katolske menigheder er først og fremmest præsten, men han kan og bør have folk omkring sig, som hjælper ham med skabe en struktur, som er gennemskuelig og som tilgodeser de frivilliges behov.

I denne forbindelse er menighedsrådet naturlige sparringspartnere, som enten selv kan påtage sig opgaverne eller finde egnede personer til at tage ansvar for både den overordnede koordinering og for de forskellige opgaveområder i menigheden.

Hvilke aktiviteter (skabe fællesskab) bør der være i en menighed.

Velkomst af nye medlemmer

Når man kommer som ny for første gang i en menighed, kan det nogle steder, være meget svært at komme i kontakt med de "gamle" medlemmer. Går man med til kirkekaffen, er der ofte grupper som sidder sammen, og man er usikker på hvor man skal være, og så går man måske igen.

Derfor er det vigtigt at byde nye medlemmer velkomne, og få dem til at føle sig godt tilpas.

I store menigheder kan det være svært at se, hvem der er nye. I nogle menigheder bliver der spurgt, under meddelelser, om der er nogle nye tilstede. De bliver bedt om at rejse sig op, så menigheden kan se hvem det er.

I andre menigheder, holder man lidt øje med om der er nye medlemmer, og som regel lægger kommuniionsuddelerne ofte mærke til om der er nye.

Det vil være fint at have et velkomstteam i menigheden, som kan tage sig af de nye. Fortælle lidt om menigheden, præsentere de nye, for nogle medlemmer i menigheden. Fortælle om de kommende fælles aktiviteter der er i menigheden. Ved kirkekaffen er det vigtigt, at de nye ikke sidder alene, men bliver draget ind i et fællesskab, således at de har lyst til at komme tilbage.

Børn og unge i menigheden - Katekese for børn og unge.

Det vores børn og unge der er Kirkens fremtid, så det er vigtigt at de føler sig hjemme i menigheden, at de er ønskede.

Det er vores opgave at gøre menigheden til et sted, hvor der er rart at være (det gælder selvfølgelig for alle).

Man kan opfordre børnefamilierne til at sætte sig på de forreste rækker i kirken, så børnene kan følge med i hvad der sker på alteret. Man kan uddele tegninger (om dagens evangelie) og farver til børnene lige efter evangelielæsningen, så de kan tegne under præstens prædiken.

En anden idé er, at man laver et lille "kirkepas" hvor børnene hver søndag, efter messen, modtager et klistermærke, som de sætter i kirkepasset. Når de har f.eks. 10 klistermærker får de en lille gave.

Børn går meget op i at få disse klistermærker.

Få så mange børn som muligt til at være ministranter, bære offergaver, samle kollekt, og hvad der ellers er af små opgaver.

Hold en gang imellem en messe specielt for børnene, hvor de inddrages i messen, får lov at vælge sange m.v. forklar under messen hvad der sker, og hvorfor.

For ministranterne er der vigtigt at der er nogle øvedage, udflugter, biografture, eller blot hyggeligt samvær i menighedssalen. Så de kan være sammen, udover søndagen. Lad de unge ministranter få et ansvar, så de føler sig værdsat.

Nogle menigheder har en ungdomsforening, andre har det ikke. Men under alle omstændigheder, er det vigtigt der er noget for de unge.

Vores unge har i dag så travlt med skole, uddannelse, fritidsjob m.v. så det kan være svært for dem at komme hver søndag. Lad dem føle sig velkomne, når de kommer. Giv dem opgaver som de kan håndtere.

Hold engang imellem en ungdomsmesse, hvor de unge selv, i samarbejde med præsten, står for indholdet i messen.

Om katekesen. Hver menighed har en forpligtigelse til, at børn og unge bliver undervist i sakramenterne.

Mange steder er der svært at finde kateketer. Det er bedst at spørge folk direkte, om de vil undervise, hvis man ikke har prøvet det før, kan det være svært at sige ja. Men Pastoral-Centret holder kateketkurser. Og deres undervisningsmateriale, har også en lærevejledning, som man kan følge. Også Katolsk Forlag er udkommet med undervisningsmateriale, til både 1. kommunion og firmelse. Det bedste vil være hvis nye kateketer, kan være med som "føl" hos en erfaren kateket.

Undervisning for de voksne/bibelkredse/retræter.

I Den katolske Kirkes Katekismus (2037) står der:

Guds lov, som er betroet Kirken, undervises de troende i livets og sandhedens vej. De troende har altså ret til at blive undervist i de frelsebringende guddommelige bud, som renser dømmekraften og med nådens hjælp helbreder menneskets sårede fornuft. De har *pligt* til at overholde de forordninger og bestemmelser som Kirkens retmæssige autoritet udsteder. Disse kræver lydighed i kærligheden, selv når de er af disciplinær art.

Nogle sproggrupper holder katekese, retræte og bibelgrupper på deres eget sprog, men det er svært at deltage i, hvis man ikke mestrer deres sprog.

Da mange katolikker ønsker at vide mere om deres katolske tro, kan man danne en læsegruppe, hvor Den katolske Kirkes Katekismus eller Youcat kan bruges som inspiration.

Bibelkredse

I nogle menigheder er der bibelkredse, hvor man gennemgår forskellige bibeltekster. Det er vigtigt at præsten er med i denne gruppe, da det er ham der har den teologiske viden.

En del af vores præster har flere menigheder og her kan man evt. slå sig sammen med en anden menighed.

Flere steder har lægfolk selv startet bibelgrupper, som en hjælp kan man bruge bøger med bibelkommentarer. Bibelselskabet har udgivet en studiebibel, som er rigtig god. Den kan købes på www.bibelselskabet.dk/Netbutik Den er lidt dyr men den er pengene værd.

Studiebibelen

Den autoriserede oversættelse med indledninger og kommentarer

DKK

799,95

Studiebibelen henvender sig til studerende og alle, der beskæftiger sig professionelt med Bibelen, og til enhver med indgående interesse i de bibelske skrifter.

Det er vigtigt at der tilbydes retræter i en menighed.

I mange menigheder er der retræter både i advent og i fasten. Det er godt at få et åndeligt input, inden de store højtider. Derfor er det vigtigt, at få et godt oplæg, som kan "tale" til, og "røre" én, og at man bagefter kan sidde i stilhed/tilbedelse og reflektere over de ord der er sagt. Der bør være tilbud om skriftemål bagefter. Det er vigtigt for en menighed, at disse tilbud er der.

KÆK – Katolsk Ældre Klub

Mange ældre i menighederne, føler sig lidt oversete. Da de var yngre, var de måske meget aktive i menighedens arbejde, men kræfterne er ikke helt de samme mere.

Derfor er et meget vigtigt de får at vide, de stadig betyder noget for menigheden. At de opfordres til at bede for deres menighed. At andre fra menigheden sætter pris på dem.

Og at der er en ældreklub hvor de kan mødes. Det er vigtigt at hver menighed planlægger KÆK på en måde som passer til dem, og at de ældre selv har indflydelse på programmet.

Idéer: mange katolske organisationer vil gerne komme og fortælle om hvad de laver. Man kan få ældresagen til at komme og fortælle hvilke tilbud de har, også praktisk hjælp til f.eks. oprettelse af testamente. Flere kommuner har også repræsentanter, der kan komme og fortælle hvilke tilbud de har. Eller kontakt nabosagnet, og hør lidt om hvad de laver, og få noget inspiration fra dem.

Ved højtiderne kan man gøre lidt ekstra. F. eks spise en fælles julefrokost, spise et påskemåltid. Lave en lille skovtur.

Ved messen til KÆK møderne, kan de ældre læse læsningerne, vælge salmerne, og være så aktive som de kan.

Etniske /danske grupper – Fællesskab og sammenkomster

En del menigheder har medlemmer fra mange forskellige lande, dette skaber i sig selv en mangfoldighed i menigheden, men hvordan man skaber et større fællesskab, så alle sproggrupper inddrages i menighedens liv.

Ved kirkekaffen, eller en eftermiddag/aften inviteres de forskellige grupper til, at fortælle om deres land, baggrund, kultur og deres katolske traditioner. Samtidig kunne der serveres deres hjemlands mad. Mange grupper har også sange og folkedans, som de gerne vil dele med andre.

Hvis der er en relevant film fra landet, kan man lave en filmaften/eftermiddag, hvor der serveres kaffe og nationale kager/desserter.

Man kan tage bibler med fra ens hjemland, og på skift læse det samme bibelvers, på hvert sit sprog, og synge nationalsange.

Under messen kan man engang imellem have forbønner på forskellige sprog.

I påsken kan der arrangeres en fællesspisning med det jødiske påskemåltid.

Formålet med disse sammenkomster er, at man lærer hinanden at kende, at de evt. barrierer der er, bliver nedbrudt.

Valfarter i menighedsregi/skovture.

Hvis man vil lave en valfart i menigheden, kan det gøres på forskellige måder. Nogle menigheder laver valfarter/pilgrimsrejser til udlandet. Men man kan også lave en valfart i nærområdet. Der er rigtig mange hellig-kilder og hellige steder i Danmark. Man kan forberede sig inden ved at læse om det sted man skal besøge.

På Antikvarisk.dk kan man på nettet købe denne udmærkede bog, der fortæller om 100 danske helligkilder, hvor de ligger og hvad deres historie er. Kr. 69,-

100 danske Helligkilder

Pris : 69,-

(€ 10.00)

Husk Bispedømmets valfarter om foråret til henholdsvis Åsebakken og Øm, det er gode valfarter hvor vi mødes på kryds og tværs med alle menighederne.

Man kan også tilmelde sig til Bispedømmets pilgrimsrejser/valfarter. Der er jævnligt rejser til bl.a. Rom og Israel. Og den Nordiske valfart til Lourdes. Ligesom andre menigheder, bl.a. Esbjerg, reklamerer med rejser hvor alle er velkomne. Beate og Jerzy (fra Roskilde menighed) har jævnligt (vandre)ture til "Den sorte Madonna" i Polen og til Haraldsted på Sjælland.

Det kan være svært at få en arrangeret en fælles skovtur for hele menigheden. Mange udenlandske grupper har deres egne skovture, eller de har ikke tradition for skovture, og synes det er for fremmedartet. Så derfor er der måske kun et mindretal tilbage som ønsker at deltage. Det kan blive for dyrt at leje en bus. Men prøv alligevel at få samlet nogle der vil deltage, måske kan man finde et dejligt sted i nærheden, og køre sammen i private biler. Det er altid godt at komme ud af sognet, og lave noget sammen. Få nogle i menigheden til at bage en kage, tag madpakker og kaffe med.

Man kan måske også slå sig sammen med nabosognet og lave en fælles tur, så lærer man også medlemmer der fra at kende.

Husk at tage udendørs spil/fodbolde/kroket eller andet med så børnene og de unge kan lege. Og planlæg inden I tager af sted hvem der står for at lege med børnene.

Menighedens musikliv og sangtradition/kor

Uanset om man i menigheden har et stort eller lille kor, om der er en fast organist eller ej, er det vores tradition, at der hver søndag bliver sunget salmer til messen. Det er vigtigt at koret (og organisten) øver sangene inden messen, hvilket de fleste også gør. Det er godt for en menighed, at koret kan "føre

an" i messesvar og salmer. Lovsang indeholder mange smukke danske salmer. Men da de fleste af vores menigheder er meget mangfoldige, kan det være en god idé, jævnligt at synge nogle sange/salmer på andre sprog, specielt for at tilgodese de udenlandske grupper, der ikke har så let adgang, til messer på deres eget sprog. Lad de udenlandske grupper komme på skift i koret og synge en, eller flere, af deres sange til messen.

Mange menigheder holder familiemesser en gang om måneden, her kan der synges nogle børnevenlige sange/salmer. Evt. sange og messer fra DUK sanghæftet. For yderlige inspiration kan man på forlaget Lohse, købe et sanghæfte der hedder Syng Med. »Syng med« indeholder 248 sange og er en bred vifte af såvel nye børnesange som gamle kernesalmer. Der er sange og salmer, der fortæller om Gud, Jesus og Helligånden - højtider og årstider. Der er morgen- og aftensange, bålsange, fødselsdagssange og mange flere. Derudover er der ideer til fagter og andre kreative måder at bruge sangene på *Udgivet af Lohse i samarbejde med Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler.*

Der er også godt at opfordre børn og unge til at synge med i koret til familiemesserne. Spørg børnene/de unge direkte, mange vil gerne, men er lidt generte, men da de står på pulpituret, hvor de ikke er så synlige, plejer det at hjælpe.

For at skabe et fællesskab imellem de forskellige menigheders kor, kan man aftale at mødes, med et eller flere nabosogne, til en fælles dag, hvor man får inspiration af hinanden og synger sammen.

Kurser/oplæring (i menigheden) af lektorer og kommuniionsuddelere/gudstjenesteledere.

Dette er vigtige tjenester, da et er Guds ord man forkynder, og Kristi legeme og blod man uddeler. Derfor skal man indføres i disse tjenester af nogle erfarne lægfolk eller præsten.

Det er en god idé, at man en gang om året holder et lille opdateringskursus for alle lektorer, og kommuniionsuddelere.

Bispedømmet afholder et lektorkursus på Magleås den 23. september 2017 og det anbefales at menighederne sender deres lektorer til dette kursus.

Hvis det ikke er mulig kan man få en professional til at komme og lave et kursus for lektorer: Man kan evt. henvende sig til **Nikolaj Ottosen-Støtt**. Retorikfirmaet - Founding Partner, eller Pastor Michael Hornbæk-Madsen.

Når man bliver udnævnt til gudstjenesteleder, er det vigtigt at præsten sætter vedkommende godt ind i hvad man skal gøre. At man sammen gennemgår hele gudstjenesten, så gudstjenestelederen ved præcis hvad man skal gøre.

Både kommuniionsuddelere og gudstjenesteledere, bliver anbefalet af sognepræsten til Biskoppen. Og det er Biskoppen der udnævner en til tjenesten, for nogle år ad gangen.